

ОБЩИНА ТВЪРДИЦА

8890 Твърдица, пл. "Свобода" №1, тел.: 0454/42311, fax: 0454/44049, e-mail: obshtina@tvarditsa.bg

www.tvarditsa.bg

ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.

*Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета
на територията на Община Твърдица 2026-2029г.*

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. ВЪВЕДЕНИЕ

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

III. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

IV. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

V. МЕТОДОЛОГИЯ

VI. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

VII. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

VIII. СРЕДСТВА, РЕСУРСИ И ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

IX. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОЕКТА - КРИТЕРИИ

X. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма и плана за действие за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица са изготвени в изпълнение на чл.40, ал. 1, ал.2 , ал.3 и ал.4 от Закона за защита на животните и Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета.

Необходимост от разработването на програмата възниква в резултат на изисквания поставени на Република България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места, идентифициране на животните намиращи се под грижата и контрола на общината, за поведението на които общината отговаря. .

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

✓ ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА:

Целта на програма и плана за действие е намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при който усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока - намиране на хуманно и съвременно решение на проблема.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

✓ ПОДЦЕЛИ:

- Установяване на контрол върху популацията на безстопанствени и

домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на България.

- Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популация съгласно разпоредбите на действащото законодателство.
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
- Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждане на домашен любимец.

✓ **ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:**

- Овладяване броя на безстопанствените кучета до трайното излизане на явлението "безстопанствени кучета" и поемане и грижа от Общината по отношение на върнатите по места кучета.
- Контрол върху отглеждането на домашни кучета.
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
- Повишаване чистотата на градската среда.
- Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл.2 от Закона за защита на животните.
- Определяне на обхвата на отговорност на Общината върху популацията от бездомни кучета.

III. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

- Закон за защита на животните.
- Закон за ветеринарномедицинската дейност.
- Становище на Световната здравна организация.
- Европейската конвенция за защита на животните.
- Международна практика.
- Национална програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета. Наредба за прилагане на национална програма.

IV. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

1. Описание на проблема.

Големият брой безстопанствени кучета води до:

- пренасяне на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;
- регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета;
- много хора се страхуват от кучета.

2. Причини за възникване на проблема:

- Липса на контрол върху популацията на домашни кучета;
- Неефективност на прилаганите до момента методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;
- Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и др., след което се изоставят;

- Липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят - собствениците не са подготвени за проблемите, съпровождащи отглеждането на кучета, в резултат на което при възникнали трудности може да ги изоставят;

3. Популация на безстопанствените кучета.

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст, ражда два пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства докато достигне определен максимум. Този максимум се нарича *"носец капацитет на средата"* и зависи от условията на средата - количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на носещия капацитет на средата раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета - новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване - един цикличен и непрестанен процес.

4. Анализ на обстановката в населените места на Община Твърдица.

През последните години не се наблюдава намаляване на популацията при бездомни кучета. Знае се, за случаите на ухапване, а също се знае, че нерегистрираните случаи са винаги повече от известните - различен дял от ухапаните остават извън ползрението на здравеопазването поради непотърсена медицинска помощ.

Не се освобождават ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, от където са взети за гратисния период, необходим за блокиране на раждаемостта - когато капацитетът на средата се ограничи от стерилни животни. Този гратисен период позволява паралелно да се наложи контрол върху домашните кучета - регистрацията им, стерилизацията на част от тях. Следва етапът на постепенно изтегляне на кучетата в приют, тъй като отстраняването вече не може да се компенсира от раждаемост - липсват репродуктивните животни. Броят на кучетата от улицата постепенно се редуцира до трайното изчезване на явлението *"безстопанствени кучета"*.

Единственият ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация е:

1) прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и трайна маркировка на неагресивни *{социализирани}* безстопанствени кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;

2) регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

Доскоро липсващата адекватна нормативна база и отсъствието на съвместни действия между местна власт, ОЗЖ и граждани бе основната причина за задълбочаване на проблема с безстопанствените кучета и невъзможност за неговото ефективно и трайно решение.

V. МЕТОДОЛОГИЯ

Успешната практиката налагат прилагането на регламентирания от

Закона за защита на животните метод за кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокиране на раждаемостта - ограничаване капацитета на средата само със стерилни животни.

VI. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

МЯРКА I. Създаване на организация за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на общината.

1. Преброяване на безстопанствените кучета на територията на общината.

При изпълнение на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Твърдица и във връзка с динамиката на популацията се извършва преброяване на безстопанствените кучета на територията на общината.

- Преброяването започва с уведомление от министъра на земеделието, храните и горите до кметовете на общини със заложен в него срок.

- Кметовете на общини издават заповед за извършване на преброяването. Същото се извършва от представители на общината, организации за защита на животните или от други юридически лица, при спазване на принципа за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл.70 от Закона за противодействие на корупцията. В преброяването не могат да се включат участниците в дейностите по Програмата, извършващи кастрация и обработка на кучета.

- Преброяването се извършва веднъж на две години в периода март-юни или септември-ноември.

- При преброяването се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик.

- Преброяването се извършва по методика като задължително се отчита приблизителната възраст, пол, видими здравословно състояние и наличието или липсата на видима маркировка за извършена кастрация.

- След извършване на преброяването в срок от 20 работни дни се съставя протокол, който се одобрява от кмета на общината и се публикува на интернет страницата на общината. Същият се изпраща на Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ) в срок по чл.6, ал.3 от Наредба №4 от 01.02.2021г. за прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност.

2. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка (*за кратко наричани обработка*) и връщане по места на социализирани и здрави

безстопанствени кучета:

- Обработката на безстопанствени кучета се извършва в регистрирани стационарни и/или подвижни амбулатории;
- Обработката се извършва на принципите на *масова кастрация* по райони и във връзка с молби и сигнали на граждани;
- Залавянето на безстопанствени кучета се извършва съгласно чл.42, ал. 1 от ЗЗЖ. Тази дейност в община Твърдица се извършва от лицензирана фирма, съгласно изискванията на ЗЗЖ.
- Транспортирането на кучетата се извършва в клетки и съгласно изискванията на чл.42, ал.2 от ЗЗЖ.
- Членовете на екипите за залавяне на безстопанствени животни трябва да са преминали курс за обучение за защита и хуманно отношение към животните, съгласно чл.42, ал.3 от ЗЗЖ.

3. Евтаназия на неизлечимо болно и доказано агресивни безстопанствени кучета:

- Неизлечимо болни животни се подлагат на евтаназия, съгласно чл.179, ал.3, т.1,2 и 4 от ЗВД и чл.51 от ЗЗЖ.
- Доказани агресивни кучета, участвали в инцидент с ухапване на човек се залавят приоритетно в рамките на едно денонощие след подаване на сигнала. При потвърждение на сигнала кучетата се подлагат на евтаназия съгласно чл. 179, ал. 3, т. 4 от ЗВД и чл. 51 от ЗЗЖ.
- Евтаназия на безстопанствени кучета, настанени във временни приюти, се допуска при условие на чл. 179, ал.3, т.1, 2 и 4 от ЗВМД след поставяне на диагноза при клиничен преглед и изследвания.

4. Създаване на информационна база данни за обработените безстопанствени кучета, в която се вписва датата и мястото на обработката, ветеринарният лекар извършил манипулацията, мястото, на което е върнато кучето.

5. Установяване на устойчиви практики за осиновяване на безстопанствени животни.

6. Провеждане на информационно - образователни кампании.

Образователните кампании се изработват и провеждат съвместно от Организацията за защита на животните и Общинска администрация – Твърдица.

МЯРКА II. Определяне на места за разходка на кучета, както и организиране и обозначаване на места забранени за разходка на домашни кучета.

МЯРКА III. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета. Контролът по спазване на програмата се извършва от кмета на Община Твърдица и кметовете на съответните кметства.

МЯРКА IV. Създаване на организация за регистриране на домашните кучета и маркирането им като такива с подходяща маркировка.

1. Регистрацията на домашни кучета се извършва съгласно чл. 174 от ЗВД. Общинска администрация - Твърдица изготвя и поддържа регистър на домашните кучета на база подадени декларации.

2. Таксата за домашни кучета се събира от Общинска

администрация - Твърдица.

VII. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт.

- Общинският съвет Твърдица приема Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица и предвижда годишен бюджет за изпълнението ѝ, съгласно чл.40, ал.3 от Закона за защита на животните.
- Кметът на община Твърдица организира изпълнението на програмата и ежегодно внася отчета за изпълнението ѝ пред изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните.
- Мерките за овладяване популацията на безстопанствените кучета се осъществяват чрез договор с ветеринарен лекар за залавяне, кастриране, чипиране и маркиране , ваксиниране, обезпаразитяване, издаване и попълване на паспорт в Националната ветеринарно-медицинска система на безстопанствени кучета, връщане на място, където са заловени съгласно чл.47, ал.3 от ЗЗЖ.
- Кметът на Община Твърдица или упълномощено от него лице организират настаняването на безстопанствените кучета в приюти, регистрирани по чл.137, ал.1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

2. Ветеринарни власти са които:

- Извършват системен контрол във връзка с хуманното отношение към животните.
- Извършват контрол върху дейностите по програмата.
- Извършват ветеринарномедицински надзор на обработените кучета.

3. Организации за защита на животните (ОЗЖ).

- Съдействат при изготвянето на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица.
- Съдействат на общината като посочват свои представители за координация на работата между общината, ОЗЖ и граждани.
- Съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета.
- Осигуряват свои представители за проверка на сигналите и жалбите.
- Предоставят на Общинска администрация - Твърдица списък на координатори за съдействие по места на дейностите по програмата.
- Участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали.
- Организират и провеждат задомителни кампании.

VIII. СРЕДСТВА, РЕСУРСИ И ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА

ПРОГРАМАТА

Източници на финансиране и материално обезпечаване на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица съгласно чл. 40б от ЗЗЖ.

1. Държавен бюджет.
2. Общински бюджет.
3. Постъпления от такси.
4. Дарения.
5. Проекти.
6. Организации за защита на животните.
7. Министерски съвет, по предложение на Министъра на земеделието, храните и горите, и Министъра на финансите, може да представи средства за изпълнение на програмата.

IX. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОЕКТА - КРИТЕРИИ:

Очаквани резултати от осъществяването на програмата.

1. Качествени промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките по програмата и обработването на безстопанствените кучета:
 - Повишаване безопасността на гражданите.Регистрация, събираемост на таксите за домашни кучета и стимулиране на кастрацията им ще спомогнат за трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.
 - Мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета.
 - Намаляване на социалното напрежение.
 - Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни.
2. Количествени подобрения.
 - Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета, до изтеглянето им в приюти.
 - Увеличаване на броя на регистрираните домашни кучета.
 - Повишаване на постъпленията от таксата, съгласно чл. 175 от ЗВД
 - Брой на обработените животни.
 - Брой на регистрираните домашни кучета.
 - Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито - по строежи, паркинги, дворове, складове и др.
 - Брой на кастрираните домашни кучета.
 - Брой на задомените кучета .
 - Годишен отчет за извършените дейности по програмата и резултати представени от кмета на общината пред изпълнителния директор на Националната ветеринарномедицинска служба, съгласно чл. 40, ал.4 от Закона за защита на животните.
 - Брой граждани участващи като доброволци с цел реализация на програмата.

Настоящата Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица е изготвена съгласно чл.40,

ал.1, ал.2 , ал.3 и ал.4 от ЗЗЖ, приета е с Решение
№..... , по Протокол №
..... На Общинския съвет и влиза в сила,
след приемането ѝ от Общински съвет Твърдица за срок 2026-2029 г.

Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета
на територията на Община Твърдица 2026-2029г.

Приложение №1

Х. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

КЪМ ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.

№	Действия	Изпълнители	Срок	Източници за финансиране и прогноза за необходимите ресурси в лв.	Очакван ефект
1.	Кастрация, обезпаразитяване, ваксиниране, маркиране и връщане на животните по местата на залавянето им				
1.1	Осигуряване на стационарни и/или мобилни амбулатории за обработка на безстопанствени и домашни кучета	Община; Организация за защита на животните	2026г. - 2029г.	Общински бюджет; Дарения; Проекти	Възможност за обработка на кучета - безстопанствени и домашни на територията на община Твърдица.

1.2	Организиране на съвместни проекти/ кампании по кастрация, обезпаразитяване, маркиране и пр. на безстопанствени кучета	ОДБХ; Община; Организация за защита на животните	Ежегодно	Общински бюджет; Дарения; Проекти	Масово извършваните мероприятия по кастрация на безстопанствени кучета, допринася за по-бързото и сигурно овладяване на популацията на уличните кучета на дадена територия, а бързото им връщане по местата на залавянето им гарантира недопускането на други, необработени кучета в ареала.
1.3	Просветно-информационни кампании	Медии; Ветеринарни специалисти; Организация за защита на животните	Постоянен		Популяризиране действията по проблематиката, предприемани от страна на местната власт и партньорите ѝ по програмата. Запознаване на населението с полезна информация за нормативните изисквания, информация за болести пренасяни от животните, начини за предотвратяване разпространението на зарази и пр.
1.4	Преброяване на безстопанствените кучета на територията на Община Гвърдица	Община; Организация за защита на животните	Ежегодно	Общински бюджет; Дарения;	Възможност за точна преценка промяната в популацията на безстопанствените кучета като критерий за успеваемост на мерките по програмата.
2.	Регистрация на домашните кучета и контрол върху размножаването им, с цел блокиране на притока от дома към улицата.				
2.1	Изграждане на мрежа от обособени места за свободно разхождане на домашни животни	Община	Постоянен	Общински бюджет; Дарения; Европейски фондове	Изпълнение на нормативно изискване към кметовете на общини да осигурят маркирани и обособени обществени места за разхождане на домашни кучета. Осигуряване на добри условия за

1.2	Разширяване на функционалността на електронен регистър за административна регистрация на домашни кучета.	Община	2026-2029 г.	Общински бюджет	Свободно разхождане на домашните кучета, без с това да се нарушава спокойствието и комфорта на останалите граждани.
1.3	Организиране на сигурна система за навременно подаване и получаване на информация за ветеринарна регистрация на домашните кучета	ОДБХ; Организация за защита на животните	Постоянен		Изпълнение на нормативно изискване към ветеринарните лекари за предоставяне на тази информация. Събраната информация би дала ясна картина за реалния брой домашни кучета, отглеждани на територията на Община Твърдица.
1.4	Актуализиране на местната нормативна уредба, съгласно действащото законодателство.	Общински съвет/ Община/ ОДБХ/ ОЗЖ	При нормативна и фактическа необходимост		Навременно адаптиране на местната нормативна уредба към промените в националното законодателство.

1.5	Предписания и	Община	Постоянен		Повишаване гражданската активност и информация за болести пренасяни от животните, начини за предотвратяване разпространението на зарази и пр.
	притежаване на куче и нарушаващи общинските наредби за притежаване и отглеждане на куче.				
1.6	Организиране и провеждане на съвместни проекти/ кампании по кастрация, обезпаразитяване, маркиране и пр. на домашни кучета.	ОДБХ; Организация за защита на животните; Община	Ежегодно		Стимулиране собствениците на домашни кучета да ограничат раждаемостта на своите животни и създаване на нежелано потомство.
1.7	Просветно-информационни кампании	Медии; Ветеринарни специалисти; Организация за защита на животните	Постоянен	Общински бюджет; Дарения; Проекти	Популяризиране действията по проблематиката, предприемани от страна на местната власт и партньорите ѝ по програмата. Запознаване на населението с полезна информация за нормативните изисквания,